

SZÍNHÁZ

SOK HŰHÓ SEMMIÉRT

Shakespeare vígjátéka új betanulással a Nemzeti Színházban

Fényes színészi alkotások emléke fűződik ennek a klasszikus vígjátéknak nemzeti színházi multjához. Mostani felújítása — majd egy évtizedes pihentetés után — nem méltatlan ehhez a multhoz, s a színház jelenének is legörvendetesebb eredményeihez számít.

Rendezése mindenekelőtt erős stílusérzékelt kíván, s Major Tamás, ki ebben az évadban Racine színrevitelével e vonatkozásban igen előnyösen mutatkozott be, ezúttal újabb bizonyosságát szolgáltatja lényegismeretének, a részleteken túl az igazabb egységet is szemmeltartó ítélőerőnek. Nagyon helyesen azt vallja, hogy itt minden intrikusi cselszövény, kriptaszagú rémdrámái motívum ellenére is egyedül a tiszta vígjátéki hangnem következetes megőrzése a rendező legfőbb feladata. Shakespeare fölényesen bánik a Bandello novellájából merített féltékenységi és rágalom-elemekkel, s végül is a «Sancta Simplicitas» kezébe adja a szálak kibogozását; ez az az eset, amikor az oroszán, ősi faji ösztönének szavára — gombolyaggal játszik és édesen dorombol hozzá.

Arany Lászlónak hetven esztendő fordítása hangjával is szerencsésen érezteti ezt a könnyed játékosságot, az örvényes víztükör fölött csapongó pillangó cikázást.

Az együttes nagy megértéssel, friss temperamentummal, simulékony ösztönjáték mellett sok egyéni leleménnyel alkalmazkodott a fordítás szelleméhez s a rendező elgondolásához. Régi szerepében csak Bartos, Pethes és Gabányi lépett fel, csupa szívesenlátott ismerős, a jóízű és mértéktartó mulattatás arcélén. Petheő Attila, a legutóbbi szereposztás Benedekje, most az aragoniai herceg elegáns renaissance-alakjának adott tekintélyt, Táray pedig a jovialis Horváth Jenő örökében a messinai kormányzót színezte ércesebbre, erélyesebbre. Apáthy Claudiójában megvolt a sokat emlegetett «tejfelesszájú», gyermeteg rajongás, mely aztán a válságos jelenetekben szépen ment át a férfiasabb hangsúlyokba. Rápolthy Anna Herója is a néma fájdalom mozzanataiban volt legmegkapóbb, beszédjének némi szenvedő árnyalata most is kísértgetett. Nagyon rokonszenves, kitűnő szövejtésű, keresetlen kedvességű Bence.

lovaggal állt elő Ungvári László, egy csipetnyivel kevesebb izgásmozgás s ez az alakítás számottevő értékke fog emelkedni. Játékátársa, Olty Magda, ugyancsak a szubretti «tűzrölpattantság» irányában terhelte meg valamelyest Beatricének szerepét, kiváló elődje, Tasnády Ilona, a legfergetegesebb hadakozás hevében is több «grandezát» juttatott nyomatékhoz. Várkonyi udvari simaságú intrikusát, Ónody bölcs emberiességű szerzetesét örömmel láttuk. Feltűntek az elragadó jelmezek.

Északiak. *Arttur Järviuoma drámája a Nemzeti Színházban.*

Népdráma ez a negyedszázados finn darab, nemcsak azért, mert egy északfinnországi majorság lakóinak sorsát tárja elénk, — népdráma mélyebb értelemben is: egy jámbor, istenfélő, de szabadságra termett népnek drámája, melynek egy véres fejezete csak az imént pergett le az ámuló Európa szeme előtt.

Järviuoma színműve már keletkezése idején is (1914) történelmi darab volt, mint nálunk abban az időben az önkényuralom éveiből merített drámák. Ugyanaz a nyomasztó légkör, ugyanaz a fojtogató bizonytalanság, az öregekben a rezignáció hamuja alatt a dac csöndes izzási parazsa, a fiatal agyakban és szívekben egy-egy heves föllobbanás — *mindennek kockáztatásával, néha egyenest az élet árán.*

Látszatra csendesen folydogál az élet, békés lelkű emberek tanyáján, csak az az aggasztó, hogy ennek a csendnek «csenbiztos» is van, a kancsukával, Szibériával fegyelmező orosz despotizmusnak szinte föllelőtlen hatáskörű helyiszerve. A falu már tehetetlenül nyögi a napirenden lévő zaklatásokat, a függetlenség vad vágya egész «szegénylegényvilágot» teremt, a gyöngébb lelkek zsolozsmázó pietizmusba menekülnek, — valameddig azután egy nagyerejű finn legényben elnyomított házanépének, sőt egész boldogtalan nemzetének minden keserve fellángol, s a bilincsekért és korbácsütésekért — csuklóláncait

szétszaggatva — a kis helyi zsarnoknak (s az egész rabszolgatartó szellemnek) halálos késszúrással fizet meg.

Egyéb nincs is a drámában, melynek komor szövetébe két szerelemnek gyöngédebb szálai inkább csak futólag vegyülnek bele. Hogy a maga hazájában ebből a színműből valóságos nemzeti kincs lett, nagyon megérthető; időszerűsége — két sugarasabb évtized multán — most, fájdalom — újra megnőtt s bennünk, a testvéri származású s a szolgaság gyűlöletében is testvéri érzésű magyarságban mély rokonszenvre talál. A Nemzeti Színház előadását — Végh Istvánné szép fordításában — a teljes odaadáson kívül valami ünnepi áhitat is átjárja. Jávor Pál ritkán volt ennyire bensőséges, ritkán felelt feladatára ennyire, szívvel-lélekkel. Szörényi Éva gyöngéd lírája, Mészáros Ági csitri-kedvesége, Újlaki bánatos férfiasága csupa komoly érték. A becsületes finn parasztgazdákat Bodnár és Ónody nemes méltósággal személyesítette meg. Kovács ördögi csendbiztosában az *Új haza* kapitányát láttuk viszont. A derűsebb epizódokban Iványi Irén, Pethes és Matány jeleskedett. A gondos és lelkes rendezésért Szilassy Gyula, a kitűnő színpadi képekért Horváth János érdemel elismerést.

Furulyaszó. *Babay József falusi komédiája a Nemzeti Színházban.*

Negyedszer látjuk Babayt a Nemzeti színpadán, de újdonságai

Forgács diplomata-vénájú csendőrtiszthelyettese, Tapolcazi zsiros kucepe megannyi jelentős epizódérték. Sajnos, hogy maga a jócskán bardszóló darab a Nemzeti műsorán még epizódértéknek sem éppen jelentős.

Első szerelem. *Bókay János vígjátéka a Vigszínházban.*

Házasságában keservesen csalódott, évek óta édesanyjához hazamenekült fiatal, szép asszony, akinek két imádója van, egy hozzá valóban imádatokkal közelgő, idősebb sebészprofesszor, meg egy felelőtlen tacsó, s akit a valóni nem akaró, iszákos, kártyás, majd durva, majd érzélgős férj is nyakra-főre zaklat tolatkodásával: Ime, Bókay új vígjátékának alapítménye. Látnivaló, hogy erre akár strindbergi dráma is épülhetne, ha a szerző a három férfi végétét jelentő asszonyi démonság felé forgatná a témát. Bókay épp ellenkezőleg az asszony mellé áll, az egyetlen tisztességes férfinak, az orvostanárnak szemével nézi a szerencsétlen Gabi érzelmi ingadozásait, s ennek megbocsátó jóságába vezeti el kálváriautját. A főbab az, hogy épp a női főalak jellemképe nincs elegendő írői elmélyedéssel kidolgozva: drámai fogantatással imbolyog a mindenképpen vígjátékivá erőltetett fordulatok között. Más szóval: nem annyira lelki indítékokból sarjad ki itt a dráma, mint inkább színpadi jelenetekben elgondolt «vígjáték» következményeihez igazodnak az alakok. Bókay meglepő rutinnal mozog a darabszerkesztés terén, csillogóan elmések a dialógusai, de könnyen alkura is lép a rutin csabításával és hajlamos az *öncélú* színpadi tűzijátéokra. Innen van, hogy jelenetei akárhánszor elevenbe váganak, s darabjainak végső benyomása mégis az, hogy preparátumot kapunk; innen az is, hogy színpadi kezdőkorának kisigényű ötletda-

rabjai mindjárt meglepően kész «szerző»-nek mutatták, amióta azonban *szándéka* szerint lelkibb tájak felé igyekszik, nem mindig állít e szándék szolgálatába ehhez mulhatatlanul szükséges «szerzőn-tüli» erőfeszítést.

A színház Hegedüs Tibor rendezői irányításával jó munkával szegődik melléje. A sokszorosán problémás főszerepet a nemrégiben fel-tűnt Karády Katalinra bízták. Ritka, hamar hódító adományai: pompás megjelenése, gyönyörű althangja ezúttal is szerencsésen támogatják. Játékkészsége is fejlődéssel bíztat, különösen, ha filmsztári tündökléssel le nem térítik a színészi lélek meggazdagodásának méltóbb útjáról. Az együttes főerősségei most is az «öregek»: Somlay és Vízvári Mariska; higgadt, fölényes művészetük valóban ünnepivé emeli minden jelenetüket. Ajtj a brutáliságon is átszillanó férfifájdalmat nem csekély meggyőzőerővel érzékelteti a züllött férj szerepében. Tolnay Klári kis «kigyótojás»-a, Bihary monumentális tapintatlan-ságú családapája igen jó színészi munka. A fiatal Benkő Gyulának még csiszolódnia kell.

Nem vagyunk házások. *Michel Duran vígjátéka a Pesti Színházban.*

Mi a házasság? Szerződés. Márpedig szerződést csak olyanok köntek, akik szerződés nélkül nem bíznak egymásban. Ime, az új tétel, melyet azonban a vékonypénzű szerző jónak lát az érzelmei világának különleges erkölcsű perifériáján: a párisi bohémnegyed légkörében bizonygatni. Itt a jókedélyű festő-süvölvény, a hű vad-házastárs, az otthagytott férj-jóbarát meg a fölényes fél-kokott egyesült erővel juttatja el a meglehetősen lagymatagon csörgedező cselekvényt ahhoz a «jól végződés»-hez, mely ebben az esetben a házasság — elmaradását jelenti.

Nagyon naív bíráló volna, aki akár a tétellel, akár az író érveivel vitakozásba elegendnék. Vaszary János, a darab átültetője, eléggé rokon hangra talált itt a tulajdon színpadi hangjával. A francia kartársnak mégis javára írhatunk annyit, hogy kevésbé titkolja, mennyire csak papirossúlyzókat emelget, mint magyar tanítványiak szokták titkolgatni. A párisi színpadi hagyomány szinte az író helyett elvégzi a magáét, ha ez valamelyes ügyességgel nyúl hozzá. Igaz, hogy a valódi érdekesség Párisban is a színpadi író *egyénibb* íztől függ, s ilyesmivel ez mifelénk eddig ismeretlen nevű Duran úr nem túlságosan dicsekedhetik. Több egyelőre alig derül ki róla, mint hogy ő is tud annyit, amennyit rajta kívül olyan sokan tudnak: tud a feldobott motívumokkal labdázni, s nem minden grácia nélkül elszórakoztatni.

Horváth Árpád rendezése hű az ilyen értelemben vett «franciás» stílushoz. Közreműködői egy kicsit kevésbé hordozzák a vérükben ugyanezt. Néha érzelmesebbek, néha aláhúzottabbak a kelleténél. Muráti Lili az érzelmesség felé hajlik, Mezey Mária itt-ott, a nyersebb hangsúlyok felé. De mindkettejük játékában akad sok kedves és tehetséges mozzanat. Berczy Géza némileg egyenetlen, ingadozik a természetes könnyedség meg a megjárt szott játékosság között. Somló István sokban épp az ellentéte: fegyelmezett színész, itt sokszor már az alak kárára is. A charge-szerepek Pártos Erzsibén és Mátrayban jó gazdára találtak. A neo-murgeri diszlet Neogrády Miklós ötletes munkája.

Espresso. *Vécsey Leó vígjátéka a Belvárosi Színházban.*

Hevesi Sándor *Elzevir*-je óta nem sok magyar újdonsággal találkozunk, mely a diszkréciónak és vá-

lasztékosságnak ilyen keresetlen és következetes stílusában szolgált volna meg. A színpad még a jobb írókat is csábítja a nyersebb színek és hársányabb hangnem felé, a vígjáték vagy az állítólag «valóságból merített», ú. n. «életkép», vagy pedig a felületes bohózat felé torzul el. Ugyanakkor azonban szívesen kacérkodik a lelki és környezetrajzi «újszerűségek» igényességével.

Ez az újdonság — első színre került műve szerzőjének — szinte a primitívségig igénytelen. Problémája a «dolgozó nő» kérdése, egyike a színpadon is legtöbbit vitatott kérdéseknek. Idestova félszázad gyűrközik neki a regény- és színműírás, hogy számot vessen ennek a gyakorlatban már rengeteg tapasztalati anyaggal szolgáló, a «détért való küzdelem»-ben férfiak s nők esélyeit mérlegelő problémával, mely inkább csak az irodalomban eseng általános érvényű megoldás után, az életben többnyire egyénileg intéződik el, még pontosabban szólva: egyéni — kompromisszumok útján.

Vécsey író-feleség asszonykájának önállósulási kenyérkereseti elszántsága — kudarccal végződik. Itt a *saját* háztartás győz az espresso-vendégek gondviseletén. De a szerző nem sokat prédikál az «igazi női élethivatás» s más ilyen *elvi* álláspontok védelmében: felmutat *egy* esetet, s ebben meggyőzővé teszi, hogy a lelkiközösre is rászoruló házastársak nem rabolhatják el egymástól életük — felét. Párhuzamosan lepergeti előtünk a két számkivetettnek magukra hagyott napjait, a fokozódó ingerültséggel és apróbb érzelmi — megpörkölődésekkel. S a végén a régi recept: aki az egyirányú forgásban egy kicsit elszédült, forogjon — visszafelé...

A kedves, szerény darabnak előadása is mintaszerű. Eszenyi Olga mélyen őszinte és közvetlen a felelőség szerepében, s ami itt éppen nem

lényegtelen: igazi úriasszony. Szende Mária más síkon — a *pesti* asszony területén — kitűnő, egyénileg is érdekes. A férfiak közül Görbe János emberi, igaz hangjai keltenek figyelmet és rokonszenvet, Ladányi Ferenc is megnyerő a férj alakjában, Boray pedig valóságos

specialistája az ilyenféle rezonőr-szerepeknek. Keresztessy Mária egyetlen jelenetében egész életsorsot hoz be magával, a kis Raffay Blanka pedig megvesztegető humorával kap meg. A rendezés Danis Jenő szép, hangulatos munkája, a két színpadi kép Varga Mátyásé.

Rédey Tivadar

Z E N E

A SALOME FELÚJÍTÁSA AZ OPERAHÁZBAN

Ha az idén az Operaház műsorát figyelemmel kísérjük, azt kellene hinnünk, hogy megállt az idő az operazene berkeiben. Csupa jól bevált, közönségsikerre biztosan számító művek viszik itt el a pálmát, újdonságnak se híre, se hamva. Hogy a műsor mégse legyen mindig ugyanazoknak a műveknek folytonos variálása, itt-ott egypár felújítással találkozunk. De ezek a felújítások sem túlságosan érdekesek. Ahelyett, hogy Mussorgsky leg-hatalmasabb zenedrámáját, a Boris Godunovot próbálnák újra színrehozni, az alig pár év előtt előadott Hovancsinát kapjuk új betanulásban. S ahelyett, hogy Strauss Richardnak nálunk még elő nem adott, elég szép számú operáiból ismerhetnénk meg valamit, legrégebbi operáját, a „Salome“-t adták elő új rendezésben és betanulásban. Még az olasz barátság és összeköttetések sem ihletik Operaházunk vezetőségét arra, hogy végre az *újabb* olasz operairodalomból mutatnának be valamit a magyar közönségnek. Dehát a kulisszatitkokat nem ismerjük s így meg kell elégednünk olyan táplálékkal, amilyennel Wilde-Strauss részesítenek a magyar Opera színpadáról.

A „Salome“ felújítása mindenesetre igen jó alkalom volt bizonyos tanulságok levonására. 35 évvel ezelőtt mutatták be, mint az első Strauss-operát. Ez az idő éppen elég arra, hogy mint leg-főbb értékmérő mondjon ítéletet a mű igazi jelentőségéről. Bemutatása idején Strauss volt a fiatalság eszményképe, a forradalmi modernség, a haladás megtestesítője. Őbenne látták a nagy romantikus örökség hivatott továbbfejlesztőjét. S emellett az első zeneszerző-mester, aki nemcsak a hangjegyek, hanem az emberek felett is uralkodott. Abban az értelemben, hogy életművész, aki minden körülmények között tudja magát érvényesíteni. Micsoda port vert fel annak idején a Salome bemutatása! A polémiák,

kritikák, propagandák özönét indítja meg az óriási zenekar, az új hangszerek, a bécsi bemutató betiltása, a partitúra hallatlan technikai nehézségei körül. Csupa olyan dolog, ami Strauss emelkedését inkább előmozdította, mint hátráltatta. Ő volt a zeneélet központja, legérdekesebb témája. 35 év múlva, hol vagyunk már ezektől a forradalmaktól! Milyen világosan látjuk ma már a Salome-ban egy hanyatló kor termékét, amelynek ragyogó zenei nyelvezete minden érzéki pompájával, dús anyagi hangzásával sem tudja feledtetni velünk a benső rezonancia, az igazi emberi részvétel hiányát. Tökéletesen korszerű zene ez, Wilde impresszionizmusának kora, ahol a benső átélést a pillanatnyi élmény, gazdag érzéki ingerek helyettesítik. De ma is el kell ismernünk, hogy a Salome valósággal csúcspontja annak a nagyszerű illusztráló készségnek, vibráló nyugtalanságnak, amellyel ennek a kornak a művészete még a legfinomabb idegrezdülésnek is megtalálta a megfelelő kifejező eszközét. De ez mind a dekadencia jele volt, bizonyítéka a romantikus operatípus mind formai, mind tartalmi szétbomlásának. Itt már messze homályba tűnnek a szerelem olyan eszményített ábrázolásai, mint amilyeneknek egy Fidelio, egy Tristán voltak a hősei. De éppen így a multé Pelleas és Melisande végsőkéig kifinomodott artisztikus szerelmi játéka, vagy Carmen vér- és ösztönszerelme. Salome szerelme Jochanán iránt már csak dekadencia, mert csak az idegizgalomért, az örülethez hasonló perverzítésben kívánja Jochanán fejét. Ha élve nem lehetett az övé, legalább halott ajkát csókolhassa. Ezt a rettenetes benső sivárságot, minden ideál sárbarántását ilyen kápráztatóan csillogó zenekar, mint Strauss zenekara, sem tudja ellensúlyozni.

S ma mikor, elsősorban nálunk, a népzene ihletésére az énekhang újra visszanyerte természetes szépségét és szárnyalását, a bennerejlő törvényeknek teljes érvényesülését, szinte ijedten fordulunk el ezektől a hanggyilkoló strauss-i énekszólamoktól. Itt az énekhang a zenekarnak csak egy része, nyugtalan, törtvonalú, elaprózott, mint ennek a kornak a lelke. A ritmus, a hangnem folytonos változásában, a hangszerelés minden elképzelhető rafinement-jában szinte már valami hisztériás vonás rejlik. Valósággal fellelegzünk, mikor ebben a hang- és színorgiában felhangzik Jochanán diatonikus, oratóriumszerű, tiszta hangzású témája: valóban a próféta szava. Mintha prófétája volna ez a szólam a ma zenei eszményeinek is, amelyek a legtávolabb állnak a strauss-i ideáloktól.

A felújítás egypár szereplőre és a rendezésre szorítkozott. Salome nehéz szerepét természetesen most is *Walter Rózsi* ala-

kította. Színészi képességei és tánc tehetsége itt valóban pótolhatatlanok. *Losonczy* a felújítás igazi nyeresége Jochanán érbevésett, nagystílusú alakításával. *Laurisin* Heródesben az ingatag, félénk, hisztériás jellemet kitűnően tudta éreztetni, aki bármilyen elvetemedett, mégis Ő képviseli ebben a szörnyű társaságban az emberiesség határát. Igazán királyi tud lenni akkor, mikor a körülötte lefolyó borzalmasságok felé emelkedve fejedelmi öntudattal mondja ki Salome halálos ítéletét. *Budanovits Mária* Heródiás szívtelen degeneráltságának élethű ábrázolásával régi erőssége az előadásnak. *Udvardy Tibor* Naraboth, *Dózsa Mária* az apród szerepében kitűnően illeszkedtek bele az együttesbe. *Failoni* karmester igazi virtuozitással vezette a zenekart.

Az egyetlen felvonásból álló mű rendezése leginkább a gazdag fényhatásokkal tudta érvényesíteni a halál és a szerelem éjszakájának keleti bujaságú csillag- és holdfényes, majd vérbeboruló hangulatát.

Prahács Margit

F I L M

AZ «OZ» ÉS MÉG NÉGY ÚJ FILM

A napisajtó hírverése után inkább gyanakvással mint jóindulattal fogadtuk az *Oz* című filmet, annál is inkább, mert az előzetes jelentések a Hófehérkével hasonlították össze. Ilyen összehasonlítás éppen az *Oz*-nak válnék kárára: a tiszta mesét filmen csak elképzelt alakokkal, mesealakokkal lehet megvalósítani: — s hogy az *Oz* eleven színészek alakításával mesehatást tudott elérni, semmiesetre sem azt jelenti, mintha ebben a hatásában túlszárnyalná a trükkfilmeket, vagy melléjük állhatna. Inkább új műfajt jelent a filmben, amely még csak nem is nagyon biztató, de ebben az egyszeri megoldásában, az *Oz* esetében, feltétlenül hibátlan volt. Hogy nem csalódtunk ebben a mesejátékban, ez főképpen a rendezőnek — aki szívvel tudta megcsinálni feladatát — és a kitűnő színészeknek érdeme, akiknek alakításával szemben, nem egyszer minden gyanakvásunk tovatűnt. Victor Fleming, a rendező és a mese négy főalakja nem csaptak be bennünket, felnőtteket és gyermekeket. Nem a színészt, az eleven embert kellett figyelniük bennük, nem engedhettük, hogy elbájoljanak minket nagyon mulatságos és nagyon komoly kalandjaikkal a kis Dorothy, az Oroszlán-ember, a Bádog-ember és a Madárijesztő. Boszorkányokról és varázslókról van szó ebben a filmben, törpékről és csodás birodalmukról, gonoszság és jóság hatalmáról és olyan tanulásról, amely a maga egyszerűségében egyetemes jelentőségű, anélkül, hogy bármiféle oktató célzata, erőltetettsége, vagy aláhúzott hangsúlyozása lenne ennek a tanulásnak. Nem tudjuk mit

csodáljunk jobban: a majdnem reális keretek közé foglalt mesét, amelyben, mint minden igazán tiszta mesében az elképzelt alakoknak pontos, itt a földön, közöttünk élő másuk lelhető fel; az ötletek sokszerűségét, kedvességét inkább, vagy a főszereplők igazán kitűnő maszkirozását. Az Oroszlán-ember maszkja egészen tökéletes: emberé is, oroszláné is egyszerre az arca: a Madárijesztő annyira rongybabaszerű, annyira kóc és szalma, hogy eszünkbe sem jut keresni a sok rongy és szalma között a filmszínészt. S a jelleme: a Madárijesztő észet akar kérni a varázslótól, mert úgy érzi fejében is csak szalma van (pedig ésszel, furfanggal ő segít mindig a többieknek is, ha bajba jutnak): a Bádóg-ember csupa szomorúság, csupa érzelm, mindig meghatódik, mindig sírni akar, ő szívet akar kérni a varázslótól, mert nem érzi, hogy bádognellében szív dobogna; az Oroszlán-ember pedig, a félelmetesen nagyhangú és izmait mutogató, bátorságot akar kérni, mert ő valóban gyáva s csak ha nem gondolt arra, hogy gyáva, akkor derül ki, hogy a legbátrabb hármuk közül. Az öreg varázsló pedig, aki mint varázsló, csaló és szélhámos, csak villámlani s mennydörögni tud; — nagyon szépen és bölcsen meg tudja adni mindegyiküknek azt az önbizalmat (nem is minden nemes szatíra nélkül), amelyre szükségük van — mihelyt emberré változik vissza a varázslóságából. A mese szerzője: Frank Baum, nemes és igaz mesét írt. A bájos Judy Garland, a mesét álmódú kisleány, legjobb szerepét játszotta ebben a filmben. A kedves Madárijesztő, Ray Bolger; a méla Bádóg-ember, Jack Haley; a Gyáva Oroszlán; Bert Lahr egészen különleges rátermettséggel tudták megoldani különleges szerepüket. Szabó Lőrinc irodalmi munkát végzett a fordítással.

Az újabban bemutatott többi film különlegesen nem hozott. Mickey Rooney-t láttuk a Hardy családról szóló legújabb filmben: *Andy Hardyt elkapja a szerelem*. Ez a fiatal, zabolátlan természetű fiú nem téved soha szertelenségbe s arra sincs sehol sem szüksége, hogy mértéktartó legyen. Az önfegyelmzés erőszakossága nélkül sem téved soha kisiklásba, nagy művészek megírányelhetnék azt a belső szabadságát, amellyel sohasem „játszik”, mindig a valóságos, eleven Mickey Rooney-t adja. Minden mozdulata, furcsa grimásza, arc- és szemjátéka nyomot hagy a nézőben, vérbeli komédiás, az igazán nagyok, a legnagyobbak és legelsőek közül való. Lewis Stone, az ősz Hardy bíró, egyszerű eszközökkel nagyon nemesen és szívünknek szólóan tud ábrázolni. A mese, a család gondjai, bajai s a család serdülő fiának első szerelme kedves, érdekes történet.

Bette Davis legújabb filmjében, a *Vénleány*-ban megöregedő leányt játszik. Háromszor készülnek a filmben esküvőre, egyik sem az ő esküvője. Unokanővére, Miriam Hopkins férjhezmegy, a könnyelműbb, felületesebb lélek s Bette Davis vigasztalja meg azt a férfit, aki nem öbelé, a másikba szerelmes s akit ő mégis szeret. Ezzel indul el ez a nagyon komoly, mindenütt mélységesen hiteles, fojtottan feszült drámai történet, amelyben a férfiszereplők alig fontosak, minden a két nő alakítására van építve. Miriam Hopkins több mint kitűnő színésznő, de Bette Davis egyedülálló a rendkívüli sorsok teljességgel való megjelenítésében.

Irene Dunne és Charles Boyer másodikkak bemutatott közös filmje: *Ha eljön a holnap* sem múlja felül a *Várlak-ot*, a hatásra-törekvést ebben is, abban is meg lehetett érezni. Finom és igen nagy gonddal megcsinált film mind a kettő, Boyer-nak mindannyiszor sikerült bebizonyítania, hogy nem feltétlenül ő az, aki ilyen szerepekre való, de ha már rábízák, megcsinálja tökéletesebben, mint bárki, aki ezekre-
való volna. Irene Dunne-ről szólva: úgylátszik meg kell szoknunk a gondolatot, hogy megismerkedjünk egy új Irene Dunne-el, akinek alig van köze a Mellékutca hősnőjéhez.

A *Jesse James* furcsa keveréke az alantasabb izgalmakat keresők és a jobb ízlésű kalandortörténeteket kedvelők számára készült filmeknek. A lövöldözést, a vágatást, a nyaktörési kísérleteket jobban megcsinálja Buck Jones a maga cowboy-filmjeiben; viszont ahol ízlésesebb a film, alig-alig mutat olyan jelenetet, amelyet nem szokhattunk volna meg a vasútépítés-vadnyugat filmekből. Tyrone Power nagyon kedves és csinos most is, hibátlanul oldja meg feladatát, de amennyire sutának hat Errol Flynn, ha zakót visel kalózköpeny helyett, éppen annyira hat őszintétlennek ez a fiatal, nevető színész, ha frakkját romantikus jelmezzel cseréli fel. Az epizód szereplők: Henry Fonda, Randolph Scott és Brian Donlevy, mint mindig, ezúttal is kitűnők. *Soós László*